

Stockholms kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Vinsta grundskola västra
belägen i Stockholms kommun

Tillsyn i Vinsta grundskola västra

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Stockholms kommun under vårterminen 2016. Vinsta grundskola västra besöktes av Skolinspektionen den 9 mars 2016 och den 10 mars 2016.

Måluppfyllelse och resultat

Enligt Skolverkets statistik för Vinsta grundskola västra läsåret 2014/2015 var det genomsnittliga meritvärdet 231 poäng för elever i årskurs 9. Det genomsnittliga meritvärdet för riket var 225 poäng.

Andelen elever i årskurs 9 som uppnådde kunskapskraven i alla ämnen läsåret 2014/2015 var 63 procent, motsvarande andel i riket var 77 procent. Av eleverna i årskurs 9 läsåret 2014/2015 var 63 procent behöriga till yrkesprogram att jämföra med den genomsnittliga andelen för riket som var 86 procent. Vidare var 63 procent av eleverna i årskurs 9 behöriga till högskoleförberedande program, genomsnittlig andel för riket var 85 procent.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Föreläggande	2016-10-10
2. Extra Anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2016-10-10
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats.

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Tillsynen av Vinsta grundskola västra visar att skolan behöver vidta åtgärder för att samtliga elever ska ges förutsättningar att nå målen för utbildningen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Skolinspektionens utredning visar att skolan i högre utsträckning behöver se till att alla elever erbjuds undervisning som utgår ifrån varje elevs behov, förutsättningar och erfarenheter. Skolinspektionen bedömer vidare att huvudmannen inte har säkerställt att den studie- och yrkesorienterade verksamheten omfattar alla elever på skolan. Det finns också brister i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete vad gäller psykologiska insatser.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun att senast den 10 oktober 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- I undervisningen tas hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. (1 kap. 4 § och 3 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2. Kunskaper)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Lärare ska vid planering och genomförande av undervisningen ta hänsyn till och anpassa undervisningen efter elevernas behov och förutsättningar.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att det finns brister när det gäller skolans arbete med att ge ledning och stimulans till samtliga elever. Lärarna anpassar inte i tillräcklig utsträckning undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och

intressen. Skolinspektionen bedömer vidare att det finns brister i lärarnas arbete med att utmana och stimulera eleverna att nå längre i sin kunskapsutveckling. Det finns även brister i det aktiva lärarstödet främst inom de naturorienterande ämnena. Trots att skolan har identifierat problemet och vidtar åtgärder så uppger eleverna att de inte ges de tydliga beskrivningar och förklaringar som krävs för att de ska kunna nå målen för undervisningen.

Enligt skollagen ska hänsyn tas till barn och elevers olika behov i utbildningen. Vidare framgår att alla barn och elever ska ges den ledning och den stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de, utifrån sina egna förutsättningar, ska kunna nå så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

Av förarbeten till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 391) framgår att det är viktigt att kunna erbjuda flexibla lösningar i utbildningen beroende på elevernas förutsättningar och behov.

I Skolinspektionens intervjuer med skolledningen, lärare, elever och skolans elevhälsa framkommer att det varierar mellan lärare i vilken mån undervisningen anpassas till den enskilde eleven. Eleverna beskriver att en del lärare gör anpassningar i undervisningen. Exempelvis kan eleverna få olika uppgifter som är anpassade till den kunskapsnivå eleven är på, använda olika redovisningsformer samt kan få hjälp när man behöver det. Eleverna beskriver däremot också att de elever som har lätt för att nå kunskapskraven får andra arbetsuppgifter av vissa lärare men att dessa ofta är av likartat innehåll och svårighetsgrad.

I intervju med Skolinspektionen berättar lärare att det är en stor utmaning och svårt att stimulera de duktiga eleverna i undervisningen. Enligt de intervjuade lärarna finns det stora variationer i elevernas kunskapsnivå, vilket leder till att undervisningen i vissa ämnen inte anpassas till enskilda elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Enligt lärarna är det ofta de högpresterande elevernas behov av stimulans och utmaningar som förbises.

Skolledningen och elevhälsan bekräftar att lärarnas förmåga att anpassa undervisningen till elevernas skilda förutsättningar och behov varierar.

Vidare berättar eleverna att det finns lärare på skolan som inte anpassar sina genomgångar eller förklaringar till den enskilde elevens behov. Detta uppger eleverna gör att det i en del ämnen är svårt att förstå innehållet i undervisningen. Detta har bland annat lett till att elever fastnar och inte kommer vidare i sitt skolarbete när de inte får hjälp av läraren. Eleverna tar

som exempel de naturorienterande ämnena där de skulle behöva mer stöd, bland annat i form av ytterligare förklaringar från lärarens sida för att förstå uppgifterna på lektionen.

I Skolinspektionens intervju med elevhälsan bekräftas bilden av att elever på skolan har svårt att förstå undervisningen i de naturorienterande ämnena, vilket eleverna har signalerat till elevhälsan. Detta har även identifierats i skolans kvalitetsarbete. Åtgärder pågår enligt rektorn för att försöka komma till rätta med problemet.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten i Vinsta grundskola västra inte uppfyller de krav som gäller för verksamheten, föreläggs Stockholms kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)
- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Se till att elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete även innefattar psykologiska insatser för att stödja elevernas utveckling mot målen för utbildningen.
- Se till att samtliga elever ges vägledning och konkreta erfarenheter av betydelsen av olika val inför fortsatt utbildning och yrkesinriktning.

Motivering till bedömning av brist

Elevhälsan arbetar inte hälsofrämjande och förebyggande

Skolinspektionens bedömning är att elevhälsan vid Vinsta grundskola västra inte är organiserad så att samtliga kompetenser inom elevhälsan arbetar förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Skolinspektionens utredning visar att psykologisk kompetens saknas inom elevhälsan i Vinsta grundskola västra. Skolan har möjlighet att anlita en psykolog vid behov av psykologiska insatser, men psykologen deltar inte i det förebyggande elevhälsoarbetet på skolan. Elevhälsoarbetet förutsätter också en hög grad av samverkan mellan elevhälsans olika kompetenser och övrig personal, vilket försvåras av att psykologen endast inkallas vid mer tillfälliga behov.

Enligt skollagen ska det för eleverna i såväl förskoleklassen, grundskolan som grundsärskolan finnas elevhälsa som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst arbeta förebyggande och hälsofrämjande, och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 276) betonas även att arbetet med elevhälsan förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan.

I Skolinspektionens intervju med skolledning, lärare, elever och elevhälsans personal framkommer att skolan inte har någon psykolog kopplad till elevhälso teamet. Vidare framkommer i intervjun med elevhälsan och lärare att psykolog ska kunna anlitas vid behov, men att ingen psykolog har genomfört något förebyggande eller hälsofrämjande arbete på skolan. Enligt elevhälsan finns ett behov av en psykolog som är tillgänglig för skolan. I Skolinspektionens intervju med rektorn och biträdande rektorn framkommer att en skolpsykolog använts för tre utredningar på skolan under terminen.

Studie- och yrkesvägledning

Skolinspektionen bedömer att den studie- och yrkesorienterade verksamheten inte omfattar alla elever på skolan. Enligt skolans egna uppgifter är det endast eleverna i årkurs 9 som får studie- och yrkesvägledning. Övriga elever ges inte information om utbildningsutbud och valmöjligheter för att kunna göra väl underbyggda studie- och yrkesval.

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför utbildning och yrkesval. Av läroplanen för grundskolan framgår att skolans mål ska vara att varje elev kan granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden. Av läroplanen framgår vidare att läraren ska bidra med underlag för varje elevs val av fortsatt utbildning, och studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.

På skolan finns en studie- och yrkesvägledare som är anställd på deltid (40 procent). I Skolinspektionens intervju med studie- och yrkesvägledaren framkommer att arbetet främst är inriktad mot eleverna i årskurs 9, någon vägledning för eleverna i årskurs 6-8 ges inte. Detta bekräftas i Skolinspektionens intervju med elever och lärare. Skolan har inte heller klarlagt elevernas behov av studie- och yrkesorienterade insatser eller arbetat fram någon plan för hur studie- och yrkesvägledning för dessa årskurser ska bedrivas.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten i Vinsta grundskola västra inte uppfyller de krav som gäller för verksamheten, föreläggs Stockholms kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden***Bedömning***

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

På Skolinspektionens vägnar

Sara Rising
Beslutsfattare

Joakim Hagelbäck
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Vinsta grundskola västra

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Vinsta grundskola västra

Vinsta grundskola västra är belägen i Vinsta i Stockholms kommun. Skolan har 257 elever från årskurs 6 till årskurs 9. De senaste 6 månaderna har skolan tagit emot 14 nyanlända elever.